

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 559/2015-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. novembra 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] vo veci namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 93/2014 a uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 3 Tos 163/2015-664 z 22. septembra 2015 a takto

r o z h o d o l :

1. Žiadosti [REDACTED] o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e .**
2. Sťažnosť [REDACTED] **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. októbra 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 93/2014 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Tos 163/2015-664 z 22. septembra 2015 (ďalej aj „uznesenie krajského súdu“).

Zo sťažnosti vyplýva, že okresný súd v konaní sp. zn. 4 T 93/2014 rozhodol o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu doručenej 17. júla 2015 tak, že ju uznesením č. k. 4 T 93/2014-650 zo 6. augusta 2015 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) zamietol a väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka nenahradil. Na základe sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu rozhodoval o uvedenej žiadosti aj krajský súd, ktorý ju po zrušení uznesenia okresného súdu napadnutým uznesením zamietol, väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka nenahradil a ponúknutý sľub neprijal.

Sťažovateľ prezentuje názor, že krajský súd mu „*dal za pravdu a uznal, že súd I. stupňa pochybil, keď nerozhodol o možnom nahradení väzby písomným sľubom o zmysle ustanovenia § 80 ods. 1 písm. b) Tr. por. Krajský súd v Trnave jednoducho doplnil výrok o zmysle ustanovenia § 80 ods. 1 písm. b) Tr. por. Toto uznesenie mi bolo doručené 07.10.2015, teda celé toto konanie trvalo cca 80 dní.*

Som toho názoru, že tak závažnú procesnú vadu ako je nerozhodnutie o písomnom sľube nemožno nahrádzať nijak ináč ako okamžitým prepustením obvineného na slobodu. V opačnom prípade tak ako to urobil Krajský súd v Trnave som bol pozbavený jedného stupňa rozhodovania. Keďže o písomnom sľube sa rozhoduje uznesením. Takisto

rozhodovanie o väzbe je dvojinštančným konaním preto Krajský súd ako súd sťažnostný nemôže naprávať procesnú vadu súdu I. stupňa jednoducho tak, že doplní výrok, že sľub sa neprijíma pretože v tomto prípade som bol pozbavený preskúmania tohto výroku súdom II. stupňa...

Som toho názoru, že Okresný súd v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 4T/93/2014-650 a Krajský súd v Trnave svojím uznesením zo dňa 22.09.2015 sp. zn. 3ToS/163/2015-664 svojou nečinnosťou porušili moje základné právo uvedené v čl. 17 ods. 5 Ústavy SR v spojitosti s čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práva a základných slobôd. A Krajský súd v Trnave svojím rozhodnutím zo dňa 22.09.2015 sp. zn. 3Tos/163/2015 ktorým znemožnil rozhodnutie o písomnom sľube dať preskúmať vyšším súdom porušil moje práva uvedené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd teda právo na spravodlivé súdne konanie a čl. 5 Dohovoru podľa ktorého má každý právo aby jeho vec mohla byť preskúmaná vyšším súdom.“

Na základe uvedeného potom sťažovateľ žiada návrhom vo veci samej vysloviť, že „Okresný súd Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 93/2014-650 svojím postupom v spojitosti s uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 3 Tos 163/2015-664 porušili sťažovateľove práva uvedené v čl. 5 ods. 4 Dohovoru... a čl. 17 ods. 5 Ústavy“. Ďalej navrhuje vysloviť, že postupom krajského súdu a jeho uznesením č. k. 3 Tos 163/2015-664 z 22. septembra 2015 boli „porušené práva uvedené v čl. 6 Dohovoru“, priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie v celkovej výške 3 500 € a napokon uznesenie krajského súdu zrušiť a prikázať mu prepustenie sťažovateľa z väzby na slobodu.

V pripojenej žiadosti sťažovateľ tiež požiadal o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom z dôvodu, že sa nachádza vo výkone väzbe, nevlastní „žiadny hnutel'ný ani nehnuteľný majetok“ a nie je poberateľom žiadneho príjmu.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh vrátane sťažnosti predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu (v posudzovanom prípade ide o krajský súd rozhodujúci o zákonnosti väzby) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, III. ÚS 77/05, III. ÚS 198/07).

2.1 K dôvodom nevyhovenia žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom

Podľa zaužívanej praxe (napr. I. ÚS 337/08, I. ÚS 311/2012) môže ústavný súd ustanoviť fyzickej osobe alebo právnickej osobe právneho zástupcu (t.j. advokáta), ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tieto tri predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom musia byť splnené súčasne. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu vyhovieť. Výnimkou sú prípady, v ktorých môže takéhoto zástupcu ustanoviť Centrum právnej pomoci na základe zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi v znení neskorších predpisov (čo však nie je sťažovateľov prípad).

Aj keď sťažovateľove osobné pomery (predovšetkým skutočnosť, že sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody) by mohli ustanovenie právneho zástupcu v konaní odôvodňovať, ústavný súd dospel k záveru o zrejmej bezúspešnosti uplatňovania jeho práva na ochranu ústavnosti, keďže preskúmaním obsahu sťažnosti (napriek nedostatkom jej zákonom predpísaných náležitostí), listín vyžiadaných zo spisu okresného súdu, ako aj uznesenia krajského súdu a uznesenia okresného súdu zistil dostatok dôvodov na jej odmietnutie pre zjavnú neopodstatnenosť (k týmto záverom pozri bližšie body 2.2.1 a 2.2.2 odôvodnenia tohto uznesenia). Vzhľadom na to, že najmenej jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom splnený nebol, žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhovel (1. bod výrokovej časti uznesenia).

2.2 K dôvodom odmietnutia sťažnosti

Z dôvodu absencie právneho zastúpenia sťažovateľa a jeho žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd neprihliadal na formálne nedostatky sťažnosti, ale zameral sa na preskúmanie jej celkového obsahu. V tomto kontexte sa ústavný súd zaoberal najmä otázkou, či výsledkom napadnutého konania nebolo zjavne zasiahnuté do označených

základných práv a slobôd, pri ktorých by v súvislosti s rozhodovaním o žiadosti o prepustenie sťažovateľa z väzby mohlo podľa doterajšej praxe ústavného súdu prichádzať do úvahy ich porušenie – v danom prípade predovšetkým základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru. Vzhľadom na obsah sťažnosti sa ústavný súd zaoberal aj možným porušením práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

2.2.1 Pokiaľ ide o ústavný prieskum namietanej rýchlosti postupu všeobecných súdov pri rozhodovaní o žiadosti o prepustenie z väzby, ústavný súd už judikoval, že právo na osobnú slobodu zaručené v čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy môže byť porušené aj tým, že orgány činné v trestnom konaní nepostupujú v trestnom konaní v čase, keď je obvinený vo väzbe, s osobitnou starostlivosťou a urýchlením (II. ÚS 55/98). Právo na súdnu ochranu v súvislosti s periodickým skúmaním dôvodnosti väzby, ako aj právo na urýchlené skúmanie dôvodnosti väzby sú teda obsiahnuté v čl. 17 ods. 2 ústavy. Nielen ústavný súd, ale aj štrasburské orgány ochrany práv súčasne zdôrazňujú, že rýchlosť preskúmania a rozhodovania o žiadostiach o prepustenie z väzby je nevyhnutné posudzovať a vykladať v závislosti od podmienok a okolností každej konkrétnej veci (Bezichieri z roku 1989, A-164, § 21, Neumeister z roku 1968, A-8, § 24 a Sanchez – Reisse z roku

1986, A-107, § 55). Vo svojej judikatúre už ústavný súd vyslovil, že požiadavke neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (napríklad III. ÚS 255/03, III. ÚS 345/06, II. ÚS 353/06).

Podstatnou požiadavkou vyplývajúcou z čl. 5 ods. 4 dohovoru je aj to, aby súd rozhodol „urýchlene“. Prieskumné súdne konanie musí byť vedené v súlade s hmotnoprávnymi a procesnými vnútroštátnymi právnymi predpismi a zároveň aj v súlade s účelom čl. 5 dohovoru, to znamená s ochranou jedinca proti svojvôli, osobitne aj s ohľadom na čas, ktorý uplynie do vyhlásenia rozhodnutia [rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Koendjibiharie v. Holandsko, 25. 10. 1990, § 27].

Vo vzťahu k rozhodovaniu o žiadosti sťažovateľa o jeho prepustenie z väzby považuje ústavný súd za relevantné predovšetkým tieto časové súvislosti:

- 17. júla 2015 bola doručená žiadosť sťažovateľa o jeho prepustenie z väzby,
- 6. augusta 2015 rozhodol okresný súd v neprítomnosti sťažovateľa o ním doručenej žiadosti (sťažovateľ okresný súd výslovne požiadal o rozhodnutie v jeho neprítomnosti),
- 17. augusta 2015 zákonný sudca okresného súdu vypracoval písomné vyhotovenie uznesenia okresného súdu,
- 31. augusta 2015 bolo doručené uznesenie okresného súdu sťažovateľovi,
- 3. septembra 2015 sťažovateľ doručil proti uzneseniu okresného súdu sťažnosť,
- 8. septembra 2015 bola vec predložená na konanie krajskému súdu,
- 17. septembra 2015 nariadil predseda senátu krajského súdu verejné zasadnutie na prerokovanie sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu,
- 22. septembra 2015 krajský súd rozhodol o sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu,
- 5. októbra 2015 bolo vypracované a expedované písomné vyhotovenie uznesenia krajského súdu,
- 6. októbra 2015 bol súdny spis vrátený okresnému súdu,
- 7. októbra 2015 bolo sťažovateľovi doručené uznesenie krajského súdu.

Z už uvedeného prehľadu úkonov je zrejmé, že konanie o žiadosti o prepustenie sťažovateľa z väzby trvalo od 17. júla 2015 do 7. októbra 2015 na dvoch stupňoch všeobecných súdov. Ústavný súd však bol nútený prihliadnuť na skutočnosť, že na uvedenú dĺžku konania mala vplyv aj sťažovateľova neprítomnosť pri rozhodovaní okresného súdu o jeho žiadosti, následkom čoho bol sťažovateľ oprávnený podať proti uzneseniu okresného súdu sťažnosť až do 3 dní od doručenia jeho písomného vyhotovenia, čo by nebolo spravodlivé pričítať na zodpovednosť len okresnému súdu, keďže súd postupoval na základe žiadosti sťažovateľa. Za ďalšiu špecifickú okolnosť prípadu, ktorú bolo potrebné zohľadniť, považoval ústavný súd skutočnosť, že na súdnej trestnej činnosti sa podľa obžaloby mali zúčastniť aj ďalšie osoby (ide o skupinovú vec), čo so sebou spravidla nesie zvýšené nároky na zosúladenie množstva procesných úkonov, ktoré je vo veci takéhoto charakteru potrebné priebežne realizovať.

Ústavný súd tak zohľadňujúc ustálenú judikatúru v obdobných veciach a už uvedené okolnosti daného prípadu zastáva názor, že časové obdobie od doručenia žiadosti o prepustenie z väzby do predloženia spisu krajskému súdu svojou intenzitou neprekračuje limity vyvođené z obsahu základného práva zaručeného čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru. Požiadavky vyplývajúce z označených ustanovení ústavy a dohovoru by v zásade nespĺňal taký postup okresného súdu, pri ktorom by lehota konania na jeho úrovni presahovala dlhšiu ako zistenú dobu, resp. by išlo o nečinnosť trvajúcu týždne, čo sa v danom prípade nestalo.

Preto vzhľadom na absenciu príčinnej súvislosti medzi obsahom základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 5 ústavy a práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia slobody podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru a skutočnou rýchlosťou postupu okresného súdu a krajského súdu považuje ústavný súd sťažnosť, pokiaľ ide o námietku neprimeranej dĺžky rozhodovania, za zjavne neopodstatnenú.

2.2.2 Pokiaľ ide o sťažovateľove výhrady k obsahu uznesenia krajského súdu a postupu krajského súdu pri jeho vydaní, ústavný súd z hľadiska obsahu označených práv (základného práva na osobnú slobodu zaručeného čl. 17 ods. 5 ústavy, práva na slobodu

a bezpečnosť zaručeného čl. 5 ods. 4 dohovoru a základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru) dospel k záveru o ústavnej udržateľnosti napadnutého uznesenia a nedostatku dôvodov na zásah ústavného súdu do výsledkov napadnutého konania.

Krajský súd napadnutým uznesením č. k. 3 Tos 163/2015-664 z 22. septembra 2015 uznesenie okresného súdu zrušil a súčasne sám rozhodol o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby tak, že ju zamietol, a rozhodol, že väzbu sťažovateľa nenahrádza dohľadom probačného a mediačného úradníka a neprijíma ani jeho písomný sľub, ktorým chcel väzbu nahradiť. Krajský súd v odôvodnení svojho uznesenia konštatoval nedôvodnosť sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu, pričom po uvedení rozhodujúcich skutkových okolností uviedol, že okresný súd „*správne poukázal na to, že trestné stíhanie obžalovaného je dôvodné, pričom dôvodnosť trestného stíhania je preukázaná doposiaľ vykonanými dôkazmi...*

Aj podľa názoru krajského súdu dôvody väzby v zmysle ustanovenia § 71 odsek 1 písm. c/ Trestného poriadku naďalej trvajú, nakoľko sa obžalovaný sústavne dopúšťa trestnej činnosti, je osobou v minulosti 12-krát súdne trestanou, viackrát bol vo výkone trestu odňatia slobody, pričom predchádzajúce odsúdenia nemali na obžalovaného žiadny pozitívny vplyv.

Súd I. stupňa sa zaoberal aj možným nahradením väzby obžalovaného inštitútmi v zmysle ustanovenia § 80 odsek 1 písm. b/, písm. c/ Trestného poriadku, pochybil však, keď nerozhodol o možnom nahradení väzby obžalovaného sľubom v zmysle ustanovenia § 80 odsek 1 písm. b/ Trestného poriadku...

Aj krajský súd je toho názoru, že väzbu obžalovaného nie je možné nahradiť inštitútmi v zmysle ustanovenia § 80 odsek 1 písm. b/, písm. c/ Trestného poriadku a to najmä vzhľadom na osobu obžalovaného, keďže nie je možné konštatovať celkom zjavnú neprimeranosť väzby v porovnaní s jej nahradením dohľadom probačného a mediačného úradníka, ani prijatím písomného sľubu obžalovaného. Vzhľadom na pochybenie súdu I. stupňa krajský súd doplnil výrok v zmysle ustanovenia § 80 odsek 1 písm. b/ Trestného poriadku.

K sťažnosti obžalovaného je potrebné uviesť, že súd I. stupňa doposiaľ vo veci konal plynulo, termín hlavného pojednávania 16.07.2015 bol zrušený z objektívnych dôvodov, nakoľko sa ospravedlnila obhajkyňa spoluobžalovaného. Obžalovaný podal žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu dňa 17.07.2015, súd I. stupňa o tejto žiadosti rozhodol dňa 06.08.2015, nakoľko obžalovaný nežiadal byť prítomný pri tomto rozhodnutí, nemohol sa po vyhlásení uznesenia vyjadriť k podaniu opravného prostriedku, opravný prostriedok podal po doručení uznesenia, čím samozrejme došlo k predĺženiu lehoty na predloženie spisu Krajskému, súdu v Trnave. K lehote trvania väzby obžalovaného je potrebné uviesť, že obžalovaný bol v čase prípravného konania vo väzbe od 25.03.2014 do 15.05.2014. Obžaloba bola podaná na súd I. stupňa dňa 17.09.2014, t.j., v čase keď obžalovaný bol vo výkone trestu odňatia slobody. Opätovne bol vzatý do väzby rozhodnutím Okresného súdu v Trnave zo dňa 27.11.2014 sp. zn. 4T/93/2014 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 3Tos/244/2014... so započítaním väzby dňom 15. 01.2015 od 15.00 hod. V zmysle ustanovenia § 76 Trestného poriadku väzba v prípravnom konaní nepresiahla dobu 7 mesiacov a k ďalšiemu vzatiu do väzby obžalovaného došlo už v čase po podaní obžaloby.

Podľa § 76 odsek 6 Trestného poriadku celková lehota väzby v prípravnom konaní spolu s väzbou v konaní pred súdom nesmie presiahnuť 12 mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre prečin. Trvanie väzby obžalovaného sa v zmysle ustanovenia § 76 odsek 6 Trestného poriadku spočítava a tak je trvanie väzby obžalovaného ohraničené dátumom 25.11.2015.

Vzhľadom na uvedené krajský súd doplnil chýbajúci výrok a rozhodol o ponechaní obžalovaného vo väzbe.“.

Z obsahu sťažnosti vyplýva najmä námietka, podľa ktorej krajský súd nemohol procesnú chybu okresného súdu napraviť doplnením výroku o neprijatí sľubu obžalovaného podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku z dôvodu, že by tak došlo k porušeniu princípu dvojinstančnosti konania, keďže výrok o neprijatí písomného sľubu sťažovateľ nemohol „*dať preskúmať vyšším súdom*“.

Dvojinštančnosť konania je ústavno-procesný princíp, ktorému musí byť podriadená aj organizačná sústava súdov so zákonom ustanovenou pôsobnosťou jednotlivých stupňov súdov (m. m. II. ÚS 195/06) a je výsledkom požiadavky odstrániť prípadné skutkové alebo právne vady rozhodnutia súdu rozhodujúceho v prvej inštancii. Existencia dvoch inštancií však neznamená, že v prvom stupni je predmet konania odlišný od fázy druhostupňovej (m. m. III. ÚS 46/2012).

Porušenie tohto princípu dáva sťažovateľ do súvislosti osobitne s porušením práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V súvislosti s ním však ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že implicitnou súčasťou čl. 17 ústavy sú aj záruky práva na súdnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy (ktoré sa kryjú s obsahom práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru) zahŕňajúce základné procesné atribúty pri pozbavení osobnej slobody (mutatis mutandis III. ÚS 135/04 v uznesení o prijatí sťažnosti, IV. ÚS 51/09, II. ÚS 275/2010). Článok 17 ústavy týkajúci sa osobnej slobody obsahuje jej základné hmotné a tiež procesné atribúty vrátane práva na súdnu ochranu pri jej pozbavení, a preto na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe je aplikovateľné toto špeciálne ustanovenie o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy o práve na súdnu ochranu. V rámci konania o väzbe preto nemôže dôjsť k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy, keďže túto oblasť ochrany práv upravuje vo svojich ustanoveniach čl. 17 ústavy. Napokon z obdobných dôvodov potvrdzuje neaplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru na konanie o osobnej slobode aj ESLP, podľa ktorého sa na toto konanie priamo použijú ustanovenia čl. 5 dohovoru (napr. rozsudok vo veci De Wilde et al. v. Belgicko z 18. 6. 1971, séria A, č. 12, § 76).

S prihliadnutím na uvedené preto ústavný súd považuje sťažnosť v časti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, za zjavne neopodstatnenú (m. m. III. ÚS 682/2014). Zároveň však vzhľadom na absenciu kvalifikovaného právneho zastúpenia sťažovateľa, ktorý sa odrazil aj v obsahových nedostatkoch sťažnosti, považoval ústavný súd za žiaduce vyjadriť sa k námietke porušenia princípu dvojinštančnosti konania ako súčasť základných procesných zásad uplatňujúcich

sa aj v rámci konania o pozbavení osobnej slobody, ktorého ústavnoprocené aspekty sú zaručené čl. 17 ústavy, resp. čl. 5 dohovoru.

Ústavný súd v prvom rade poukazuje na znenie ustanovenia procesnoprávneho predpisu vydaného na základe čl. 46 ods. 4 ústavy, ktoré bolo pri vydaní napadnutého uznesenia krajského súdu vo veci použité, t. j. § 194 v ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Toto ustanovenie dáva krajskému súdu právomoc rozhodnúť o žiadosti sťažovateľa o jeho prepustenie z väzby priamo po zrušení uznesenia okresného súdu tak, aby došlo k odstráneniu zisteného nedostatku uznesenia okresného súdu. Dokonca aj § 194 ods. 3 Trestného poriadku predpokladá možnosť odstránenia pochybenia súdu nižšieho stupňa spočívajúceho v neúplnosti výroku, ktorým malo byť vo veci rozhodnuté, doplnením tohto výroku, a to aj bez zrušenia uznesenia súdu prvého stupňa.

Podľa názoru ústavného súdu v danom prípade krajský súd zásadu dvojinštančnosti konania ako ústavnoproceného princípu aplikovaného v rámci konania o žiadosti o prepustenie z väzby neporušil, keďže z obsahu tejto žiadosti sťažovateľa ako i z odôvodnenia uznesenia okresného súdu vyplýva, že písomný sľub sťažovateľa, ktorým tento žiadal nahradiť svoju väzbu, bol predmetom konania už na okresnom súde. Teda na oboch stupňoch všeobecných súdov sa rozhodovalo o poskytnutom sľube obžalovaného, avšak okresný súd pri svojom rozhodovaní pochybil, čo bolo v konečnom dôsledku dôvodom korekcie realizovanej uznesením krajského súdu, ktorý osobitným výrokom podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku sľub sťažovateľa neprijal.

Aj keď sťažovateľ porušenie čl. 2 ods. 1 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd zaručujúceho právo na odvolanie v trestných veciach explicitne nenamietal, ústavný súd s ohľadom na nedostatok právneho zastúpenia sťažovateľa poznamenáva, že uvedené ustanovenie tohto protokolu garantuje právo na prieskum súdneho rozhodnutia súdom vyššej inštancie, len pokiaľ ide o rozhodnutie o vine alebo treste, nie však pokiaľ ide o väzobné rozhodnutia dočasne pozbavujúce osobu obvinenú (obžalovanú) jej osobnej slobody. Preto by nemohlo prichádzať do úvahy ani porušenie tohto práva.

Ústavný súd na základe uvedeného konštatuje absenciu príčinnej súvislosti medzi namietaným porušením práv zaručených čl. 17 ods. 5 ústavy, čl. 5 ods. 4 dohovoru, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru a napadnutým uznesením krajského súdu, čo bolo dôvodom odmietnutia sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, tak ako to vyplýva z bodu 2 výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. novembra 2015